

FALU TINGSRÄTT
Enhet 4
4:2

DOM
2014-08-21
meddelad i
Falun

Mål nr: B 1744-13

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

RICHARD David Kristian Niskanen, 19971206-6456
Tomtebogatan 14 D Lgh 1301
633 48 Eskilstuna

Offentlig försvarare:

Advokat Johan Hjort
Advokatfirman Sylwan och Fenger-Krog
AB
Box 1043
791 10 Falun

Åklagare

Kammaråklagare Kristina Modig
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Falun
Box 1740
791 14 Falun

Målsägande

Sekretess B, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Målsägandebiträde:

Advokat Sven-Erik Karls
Zedendahl Advokatbyrå i Borlänge KB
Sveagränd 1
784 33 Borlänge

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

- Våldtäkt mot barn, 6 kap 4 § 1 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2013
- 2013-05-13

Påföljd m.m.

Ungdomsvård
Särskild föreskrift: Richard Niskanen ska följa det ungdomskontrakt som biläggs domen (bilaga 2).

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 102 791 23 Falun	Kullen 4	023-482 00 E-post: falu.tingsratt@dom.se www.falutingsratt.domstol.se	023-482 80	måndag - fredag 08:00-16:00

Lagrum som åberopas

29 kap 3 § 1 st brottsbalken

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Beslut**Skadestånd**

1. Richard Niskanen ska utge skadestånd till Sekretess B med 20 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 13 maj 2013 till dess betalning sker.

Sekretess

1. Sekretessen enligt 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsatt vara tillämplig avseende uppgifter vilka lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja målsägandens identitet. Detsamma gäller uppgifter som ingår i sekretessbilaga till denna dom.

Brottsofferfond

1. Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Johan Hjort tillerkänns ersättning av allmänna medel med 30 325 kr. Av beloppet avser 22 968 kr arbete, 1 170 kr tidsspillan, 122 kr utlägg och 6 065 kr mervärdesskatt.
 2. Sven-Erik Karls tillerkänns ersättning av allmänna medel med 29 616 kr. Av beloppet avser 22 330 kr arbete, 1 170 kr tidsspillan, 193 kr utlägg och 5 923 kr mervärdesskatt.
 3. Kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet ska stanna på staten.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat enligt följande.

Våldtäkt mot barn, 6 kap 4 § 1 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2013

Richard Niskanen har den 13 maj 2013 i Dormsjöskolan i Garpenberg i Hedemora kommun haft analt samlag med A som var 12 år. Richard Niskanen begick gärningen med uppsåt.

Målsäganden (Sekretess) har yrkat skadestånd i enlighet med *bilaga 1*.

DOMSKÄL

Inställning

Rickard Niskanen har gått med på att det gått till på det sätt åklagaren påstått i sin gärningsbeskrivning. Dock har det, på grund av Rickard Niskanens funktionshinder, ifrågasatts om han haft uppsåt att utföra en brottslig gärning. Rickard Niskanen har medgivit skadeståndsskyldighet i och för sig, men anført att ett skadestånd ska jämkas på grund av dennes funktionshinder.

Bakgrund

Både Rickard Niskanen och målsäganden är elever på Dormsjöskolan och var vid tillfället 15 respektive 12 år gamla. Den aktuella dagen skulle de delta i samma gymnastiklektion och vid ett tillfälle då ingen vuxen befann sig i

omklädningsrummet har Rickard Niskanen och målsäganden kommit att gå in på en toalett där Rickard Niskanen låste dörren. På något sätt har det kommit att bli så att Rickard Niskanen suttit ned på toalettstolen medan målsäganden suttit ned ovanpå honom och Rickard Niskanens penis ska då, enligt både Rickard Niskanens och målsägandens berättelser, ha kommit att föras in i målsägandens analöppning.

En lärare på skolan, vittnet Johan Sjöstrand, hade uppmärksammat att pojkar försvunnit och knackade på toalettdörren och bad dem öppna. Enligt både Rickard Niskanens och målsägandens berättelser hade då målsäganden hållit emot låset och Rickard Niskanen hade räknat ned till fem, innan denne sedan sprang ut från toaletten. Skolpersonal och skolans rektor, vittnet Kristina Lindberg, har sedan haft samtal med både Rickard Niskanen och målsäganden innan polisanmälan därefter gjordes. Olika uppgifter ska då ha lämnats från målsäganden om huruvida denne varit med på det inträffade eller inte. Vid vittnesförhör har framkommit att en del av målsägandens problematik är att han haft svårt att säga nej till andra och haft svårigheter att värna sin egen personliga integritet.

Åklagaren har åberopat uppspelning av förhör hållna under förundersökningen med både Rickard Niskanen och målsäganden, då det gjorts bedömningen att det inte skulle vara möjligt att hålla förhör med Rickard Niskanen under huvudförhandlingen. Vittnesförhör har också hållits med Johan Sjöstrand och Kristina Lindberg vilka omnämnts ovan.

Som skriftlig bevisning har bland annat åberopats fotografier av det aktuella toalettutrymmet samt journalutdrag av vilket framkommit att målsäganden inte haft några skador eller synliga förändringar på kroppen efter det inträffade.

Tingsrättens bedömning

Både Rickard Niskanen och målsäganden har i polisförhör kommit att lämna uppgifter innebärande att Rickard Niskanens penis trängt in i målsägandens analöppning. Vid förhöret med Rickard Niskanen har denne haft stora svårigheter att prata om händelsen och förhørsledaren har till slut behövt säga påståendet som Rickard Niskanen då fått möjlighet att svara ja eller nej på. Han har då nickat när han fått frågan om det gått till på detta sätt.

Visserligen har det då varit fråga om ledande frågeställningar, men det har varit på direkt uttalad önskan av Rickard Niskanen att så skedde, och tingsrätten bedömer att de jakande svar som då getts av Rickard Niskanen ändå varit tillförlitliga eftersom han i övriga delar framstått som mycket noggrann med att säga till om något som förhørsledaren sagt inte varit riktigt. Att samtal hållits med Rickard Niskanen och målsäganden av skolpersonal innan polisförhören, bedöms av tingsrätten inte heller påverka tillförlitligheten i uppgifterna att samlaget ägt rum, eftersom Rickard Niskanen och målsäganden båda hävdade att så skett också i dessa samtal.

När det dock gäller frågan om Rickard Niskanen hållit fast målsäganden och tvingat honom till samlag som målsäganden berättat om i polisförhör, framstår utredningen som mer oklar. Enligt vittnet Kristina Lindberg ska målsäganden till annan skolpersonal ha sagt både att han varit med på det som skedde och att han inte var det. Rickard Niskanens berättelse har inte heller innefattat något fysiskt våld mot målsäganden. Det har också framkommit att målsäganden också höll igen låset på toalettdörren när Johan Sjöstrand försökte förmå dem att öppna dörren. Detta kan naturligtvis ha andra förklaringar, men tingsrätten kan ändå inte utesluta att samlaget skett utan att det förekommit något fysiskt våld från Rickard Niskanens sida.

Även om inget fysiskt våld använts har målsäganden ändå förklarat att det kändes dåligt för honom efter händelsen, som också inträffat på grund av att målsäganden inte haft förmågan att värna sin personliga integritet. Målsäganden var också bara 12 år vid tillfället och har befunnit sig i skolmiljö där han haft rätt att vara skyddad mot övergrepp. Gärningen, som också innefattat analt samlag, är då sådan att den inte kan bedömas som mindre allvarlig utan måste rubriceras som våldtäkt mot barn.

Rickard Niskanen bedöms också ha haft uppsåt till brottet. Av utredningen har framgått att Rickard Niskanen har ett funktionshinder och svårigheter att uppfatta verkligheten på samma sätt som personer utan samma funktionshinder. Det står dock klart för tingsrätten att Rickard Niskanen varit medveten om att samlaget ägde rum och att han varit medveten om målsägandens ringa ålder. Tingsrätten anser det också utrett att Rickard Niskanen vetat om att detta sexuella umgänge inte var tillåtet, bland annat eftersom han själv uttryckt att han blev rädd och att ”det var kört” när han hörde att Johan Sjöstrand kom och knackade på dörren till toaletten. Rickard Niskanen döms därför för att uppsåtligt ha begått brottet våldtäkt mot barn.

Påföljd

Rickard Niskanen har ett funktionshinder som varit en del i att gärningen kommit att utföras. Rickard Niskanen går på Dormsjöskolan genom placering enligt LSS, och genom denna placering kan hans särskilda behov tillgodoses. Av utredningen framgår att Rickard Niskanen också kommer att fortsätta gå på Dormsjöskolan under sin fyraåriga gymnasietid. Skolans rektor har vid huvudförhandlingen uppgett att man även innan händelsen arbetat med frågor om bland annat sexualitet med Rickard Niskanen, men att man även efter händelsen fortsatt att arbeta med dessa

frågor och att man kommer att fortsätta med detta. Tingsrätten gör därför bedömningen att Rickard Niskanen har ett vårdbehov, och att detta vårdbehov tillgodoses genom att Rickard Niskanen fortsätter att gå på Dormsjöskolan och deltar i den terapi och behandling som tillhandahålls där. Rickard Niskanen har också själv uttryckt att hans önskan är att få fortsätta på Dormsjöskolan. Tingsrätten anser därför att påföljden kan bestämmas till ungdomsvård med föreskrift att Rickard Niskanen ska följa det ungdomskontrakt som biläggs domen, tingsrättens aktbilaga 43, av vilket det framkommer vilka åtgärder som för närvarande planeras för Rickard Niskanen.

Genom detta påföljdsval har tingsrätten beaktat både Rickard Niskanens funktionshinder och dennes ungdom. Omständigheterna är enligt tingsrättens bedömning inte sådana att det skulle vara uppenbart oskäligt att döma till denna påföljd, varför någon påföljdseftergift inte ska meddelas.

Skadestånd

Rickard Niskanen döms nu för våldtäkt mot barn. Gärningen har inneburit en allvarlig kränkning av målsägandens integritet och vid förhör med honom har också framkommit att han mått psykiskt dåligt efter händelsen. Det finns också skäl att tro att han även senare i livet kan komma att få en psykisk påverkan av att ha blivit utsatt för denna gärning. Tingsrätten gör därför bedömningen att ett skadestånd för kränkning bör uppgå till 100 000 kr vilket är skäligt och i enlighet med praxis. Tingsrätten gör också bedömningen att yrkad ersättning för sveda och värk 15 000 kr är ett skäligt belopp och i enlighet med praxis. Det är dessa belopp som tingsrätten skulle ha dömt ut, om frågan om jämkning inte aktualiserats.

Rickard Niskanen har anfört att skadeståndsbeloppet ska jämkas med stöd av 2 kap. 5 § skadeståndslagen. I detta lagrum stadgas att den som vållar skada under påverkan av psykisk störning ska ersätta skadan i den mån det är skäligt med hänsyn bland annat till hans sinnestillstånd samt övriga omständigheter.

Tingsrätten gör bedömningen att gärningen skett på grund av Rickard Niskanens funktionshinder, då det framkommit att Rickard Niskanens psykiska problematik bland annat innefattar ett sexualiserat beteende och gränslöshet i förhållande till andra. Från skolans sida hade man därför också bestämt att Rickard Niskanen inte fick lämnas ensam utan att det alltid skulle finnas en vuxen med så att liknande händelser inte skulle kunna inträffa. Gärningen har trots detta inträffat, men en kraftig jämkning måste då ske, också mot bakgrund av att Rickard Niskanen bara var 15 år vid tillfället och måste ha haft extra svårt att själv kunna fungera med sitt funktionshinder.

Tingsrätten bedömer det skäligt att sätta ned skadeståndsskyldigheten till 20 000 kr för kränkning och ersättningsskyldigheten för sveda och värk jämkas ned till noll kronor. Rickard Niskanen ska därför vara skyldig att betala 20 000 kr i skadestånd till målsäganden.

Övrigt

Det finns fängelse i straffskalan för den brottslighet som Rickard Niskanen döms för. Han ska därför betala föreskriven avgift enligt lagen om brottsofferfond.

Skäl finns att förordna om fortsatt sekretess för målsägandens identitetsuppgifter. När det gäller Rickard Niskanens personliga förhållanden har tingsrätten vid huvudförhandlingen endast föredragit aktbilaga 43 som är det ungdomskontrakt som Rickard Niskanen ska följa. För de uppgifter som framkommit i denna

FALU TINGSRÄTT
Enhet 4
4:2

DOM
2014-08-21

B 1744-13

handling föreskrivs inte fortsatt sekretess. Handlingar som i övrigt rör Rickard Niskanens personliga förhållanden har inte föredragits vid huvudförhandlingen och sekretessen gäller för uppgifterna i dessa handlingar alltjämt utan vidare förordnande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se *bilaga 3* (Dv 400)

Överklagande (ställt till Svea hovrätt) senast den 11 september 2014.

På tingsrättens vägnar

Katarina Lindström

ZEDENDAHL

ADVOKATBYRÅ
Sveagränd 1, 784 33 Borlänge
Tel 0243-217 270 Fax 0243-865 56

FALU TINGSRÄTT

Ink 2014-08-08

Akt B 1744/13
Aktbil 36

FALU TINGSRÄTT
INKOM: 2014-08-08
MÅLNR: B 1744-13
AKTBIL: 36

Falu tingsrätt
Telefax: 023-482 80

Borlänge den 8 augusti 2014

Mål B 1744-13

Åklagarkammaren i Falun ./, Richard Niskanen

I egenskap av målsägandebiträde för målsäganden framställer jag följande

YRKANDE

Målsäganden yrkar att tingsrätten förpliktar Richard Niskanen att till målsäganden utge skadestånd med sammanlagt 140 000 kronor varav 125 000 kr avser kränkning och 15 000 kr avser sveda och värk. På beloppet yrkas ränta enligt 6 § räntelagen från den 13 maj 2013 till dess full betalning sker.

GRUND M.M.

Målsäganden har blivit utsatt för den gärning som framgår av åklagarens gärningsbeskrivning i stämningsansökan. Genom brottet har målsägandens personliga integritet allvarligt kränkts.

Av den brottsliga gärningen har målsäganden upplevt psykisk skada.

Till grund för sin talan anför målsäganden, förutom att Richard Niskanen gjort sig skyldig till brottslig gärning, att skadeståndsskyldighet föreligger enligt skadeståndslagen 2 kap 1 § för de skador han vållat målsäganden.

BEVISNING

Samma bevisning som åklagaren angett i stämningsansökan åberopas.

Som ovan

S-E Karls
Sven-Erik Karls

Eskilstuna
kommunArbetsmarknads- och familjenämnden
Arbetsmarknads- och familjeförvaltningen
Mottagningsenheten IFO
Jasminka Talajic
Besöksadress: Alva Myrdals gata 5, plan 3Datum
2014-08-15

1 (2)

FALU TINGSRÄTT

Åklagarkammaren i Falun

Ink 2014-08-15

Akt. B. 1744/13
Aktbil. 43

HEMLIG ab 43

FALU TINGSRÄTT
4:2INKOM: 2014-08-22
MÅLNR: B 1744-13
AKTBIL: 47

ARBETSMARKNADS- OCH FAMILJEFÖRVALTNINGEN

Åklagarkammaren har förelagt Arbetsmarknads- och familjeförvaltningen att komplettera yttrande avgett i november 2013 avseende

Richard Niskanen 19971206-6456

Förvaltningen har haft kontakt med båda föräldrarna per telefon.

De uppgifter som kommer fram i samtalen är att Richard Niskanen fortfarande är placerad på Dormsjöskolan som är en integrerad skola, boende och behandling anpassad för ungdomar med Richards diagnoser. Han kommer att gå där hela sin gymnasietid vilket för elever med hans bakgrund betyder 4 år.

Richard omfattas av beslut enligt LSS, lagen om stöd och service, pga sina funktionshinder.

Ett planeringsmöte kommer att ske inom kort med bla BUP, Dormsjöskolan, föräldrar, habilitering och LSS- handläggare där föräldrarna kommer att framställa om stöd för sina egna behov av att kontrollera hans ilska, sexuella fantasier osv. Planeringen kommer även omfatta ev utökade behov hos Richard.

Enligt föräldrarna kommer man efter avslutad skolgång att ansöka om särskilt boende då för Richard då han inte har möjlighet att klara sin vardag utan stöd, detta avser både den egna hygien samt i övrigt.

Skolan har haft en form av terapi på Dormsjöskolan med Richard som kallas "sociala berättelser" pga den aktuella händelsen. Oklart om han förstått innebörden i terapin.

Enligt föräldrarna skulle byte av boende medföra stora konsekvenser för Richard. Med de diagnoser han har är struktur och förutsägbarhet oerhört viktiga. Föräldrarna berättar att han har blivit mycket bättre sedan han har kommit till skolan och en förändring skulle medföra en negativ utveckling. Richard bedöms få sina behov av behandling (i den mån han är mottaglig), vård och omsorg tillgodosedda genom pågående placering på Dormsjöskolan. Bedömer att det i nuläget ej finns behov av ytterligare insatser från socialtjänsten.

I övrigt hänvisas till tidigare yttrande.

Jasminka Talajic
Jasminka Talajic
Socialsekreterare

Postadress
Eskilstuna kommun
631 86 ESKILSTUNABesöksadress
E-postFax
MobiltelefonTelefon, växel
016-710 10 00
Webblats
eskilstuna.se

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller

4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt

6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.